

Sygn. akt I Ns 109/17

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Jolanta Dziki

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2020 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Banku (...) S.A. w K.

z udziałem Z. P. (1), P. P. (1), R. P., małoletniego J. P. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego R. P. – ojca, małoletniej A. P. (1) reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego P. P. (1) – ojca, W. P. (1), A. P. (2), A. Z., K. P., P. P. (1) s. W. P. (2), M. L., małoletniej R. L. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową M. L. – matkę, E. M., małoletnich B. L. i M. M. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową E. M. – matkę, S. M. (1), B. M. (1), B. M. (2), małoletniego H. M. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową B. M. (1) – matkę, Ł. P., S. P. (1) oraz małoletniego A. P. (3) reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową S. P. (1) – matkę

o stwierdzenie nabycia spadku po S. P. (2)

I stwierdza, że spadek po S. P. (2) s. H. i K. z d. B., zmarłym dnia 14 marca 2016 r. w C., ostatnio stale zamieszkałym w C., na podstawie ustawy nabył z dobrodziejstwem inwentarza małoletni syn bratanicy S. A. P. w całości;

II nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od wnioskodawcy (...) Banku (...) S.A. w K. kwotę 1066,66 zł (jeden tysiąc sześćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów ogłoszenia w prasie orzeczonych prawomocnym postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2019 r.;

III pozostawić wnioskodawcę i uczestników postępowania przy poniesionych kosztach postępowania związanych z ich udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 109/17

UZASADNIENIE

(...) Bank (...) S.A. w K. wystąpił o stwierdzenie praw do spadku po S. P. (2), zmarłym dnia 14 marca 2016 r. w C., ostatnio stale zamieszkałym w C.. Ponadto wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od uczestników postępowania zwrotu kosztów postępowania. Uzasadniając swój interes prawny w złożeniu wniosku, wnioskodawca wyjaśnił, iż posiada wobec spadkodawcy wierzytelność z tytułu umowy o mieszkaniowy kredyt hipoteczny z dnia 5 września 2012 r.

Uczestniczka postępowania Z. P. (1) przyłączyła się do wniosku.

Uczestnik postępowania P. P. (1) wniósł o pominięcie go przy dziedziczeniu.

Uczestniczki postępowania A. Z. i B. M. (1) oświadczyły, że odrzuciły spadek.

Pozostali uczestnicy postępowania R. P. działający w imieniu własnych oraz jako przedstawiciel ustawowy małoletniego uczestnika postępowania J. P., P. P. (1) działający w imieniu małoletniej uczestniczki postępowania A. P. (1), W. P. (1), A. P. (2), A. Z., K. P., P. P. (1) s. W. P. (2), M. L. działająca w imieniu własnym oraz jako przedstawicielka ustawowa małoletniej uczestniczki postępowania R. L., E. M. działająca w imieniu własnym oraz jako przedstawicielka ustawowa małoletnich uczestników postępowania B. L. i M. M., S. M. (1), B. M. (1) działająca w imieniu własnym oraz jako przedstawicielka ustawowa małoletniego uczestnika postępowania H. M., B. M. (2), Ł. P., S. P. (1) działająca w imieniu własnym oraz małoletniego uczestnika postępowania A. P. (3) nie zajęli stanowiska w sprawie.

W toku postępowania w sprawie Sąd zamieścił w prasie ogłoszenie o toczącym się postępowaniu wzywając wszystkich zainteresowanych, aby w terminie trzech miesięcy od ukazania się ogłoszenia, stawili się do Sądu i wykazali swe prawa do spadku pod rygorem stwierdzenia nabycia spadku na rzecz spadkobierców, których prawa zostaną wykazane.

W zakreślonym w ogłoszeniu terminie nikt nie zgłosił udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. P. (2) s. H. i K. z d. B., zmarł dnia 16 marca 2016 r. w C., gdzie przed śmiercią na stałe zamieszkiwał. W dacie śmierci był żonaty z Z. P. (2) z d. T. (odpis skrócony aktu zgonu k. 5).

S. P. (2) miał troje dzieci: M. P. (1), P. P. (1) i R. P.. M. P. (1) zmarła bezdzietnie przed śmiercią ojca. P. P. (1) i R. P. odrzucili spadek po ojcu. P. P. (1) odrzucił spadek po ojcu również w imieniu swojej małoletniej córki A. P. (1). R. P. odrzucił spadek również w imieniu swojego małoletniego syna J. P. (odpis skrócony aktu zgonu k. 88, odpisy skrócone aktów urodzenia k. 64, 89, 90, akta III Nsm 106/18, akta III Nsm 171/18, I N 376/18, I N 520/18).

Prawomocnym postanowieniem z dnia 13 grudnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie w sprawie I Ns 302/17 zatwierdził uchylenie się P. P. (1) od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po S. P. (2) i przyjął jego oświadczenie o odrzuceniu spadku po ojcu. Prawomocnym postanowieniem z dnia 13 grudnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie w sprawie I Ns 319/17 zatwierdził uchylenie się R. P. od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po S. P. (2) i przyjął jego oświadczenie o odrzuceniu spadku po ojcu ((akta I Ns 302/17, I Ns 319/17).

Rodzice spadkodawcy: H. P. i K. K. z d. B. zmarli przed jego śmiercią (odpisy skrócone aktów zgonu k. 128, 129).

Spadkodawca miał pięcioro rodzeństwa: siostrę A. Z. oraz braci: W. P. (1), A. P. (2), M. P. (2) i H. P.. M. P. (2) i H. P. zmarli przed śmiercią spadkodawcy (odpisy skrócone aktów zgonu k. 126, 127, odpis skrócony aktu urodzenia k. 124, odpis skrócony aktu małżeństwa k. 130).

Siostra spadkodawcy A. Z. odrzuciła spadek po S. P. (2). Spadek po jej bracie odrzuciły równie jej córki: M. L., również w imieniu małoletniej córki R. L., E. M., również w imieniu małoletniej córki M. M. i małoletniego syna B. L. oraz B. M. (1), również w imieniu małoletniego syna H. M.. Spadek po S. M. (2) odrzucili ponadto S. M. (1) i B. M. (2), wnukowie A. Z., nie posiadający dalszych zstępnych (odpisy skrócone aktów urodzenia k. 173, 173a, akta I N 115/19, I N 116/19, I N 117/19, I N 277/19, I N 312/19, I N 322/19, I N 356/19, I N 462/19, I N 38/20).

Brat spadkodawcy W. P. (1) odrzucił spadek po S. P. (2). Spadek po jego bracie odrzucili równie jego synowie P. P. (1) i K. P., nie posiadający dalszych zstępnych (akta I N 122/19, I N 123/19, I N 142/19).

Spadek po S. P. (2) odrzucili również zstępni jego brata H. P.: syn Ł. P., nie posiadający dalszych zstępnych, oraz córka S. P. (1). S. P. (1) w chwili otwarcia spadku miała małoletniego syna A. P. (3) (odpis skrócony aktu małżeństwa k. 185, odpisy skrócone aktów urodzenia k. 186, 187, akta I N 391/19, I N 392/19).

S. P. (2) nie pozostawił testamentu, nie został też u notariusza zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia (bezsporne).

Nikt nie został uznany przez Sąd za niegodnego dziedziczenia po S. P. (2) oraz nikt nie zrzekł się dziedziczenia (bezsporne).

Okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy były bezsporne. Sąd ustalił je na podstawie aktów stanu cywilnego oraz zapewnienia spadkowego złożonego przez uczestników postępowania Z. P. (1) (k. 67 – 68,) oraz P. P. (1) (k. 68), a nadto akt spraw w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku oraz oświadczeń o odrzuceniu spadku. Dowody te Sąd ocenił jako w pełni wiarygodne, jako że ich prawdziwość nie nasuwała jakichkolwiek wątpliwości i nie została podważona przez żadnego z uczestników niniejszego postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1025 § 1 kc Sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Spadkobierca nie ma obowiązku wykazywania takiego interesu, natomiast w odniesieniu do podmiotu nieroszczącego sobie praw do spadku, warunek posiadania interesu (art. 510 § 1 kpc) we wszczęciu takiego postępowania oznacza, że wynik tego postępowania ma dotyczyć także jego praw. Jest on spełniony, gdy podmiot ten ma interes w wywołaniu któregokolwiek ze skutków stwierdzenia nabycia spadku (art. 1025 § 2 kc i art. 1027 kc).

W niniejszej sprawie wnioskodawca (...) Bank (...) S.A. w K. wskazał, iż jego legitymacja do wystąpienia z wnioskiem wynika z tego, że spadkodawca S. P. (2) była jego dłużnikiem z tytułu umowy kredytowej.

W tej sytuacji Sąd uznał, iż wnioskodawca wykazał istnienie interesu prawnego w ustaleniu kręgu spadkobierców S. P. (2).

Zgodnie z art. 926 kc powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. (§ 1). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2).

Jak wskazano powyżej, spadkodawca nie pozostawił testamentu; powołanie do spadku nastąpiło zatem w niniejszej sprawie na podstawie ustawy.

Jak ustalono, w chwili śmierci spadkodawca był żonaty. Miał dwóch synów. Jego córka M. P. (1) zmarła bezdzietnie przed otwarciem spadku.

Zgodnie z art. 924 kc spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy. Stosownie zaś do treści art. 925 kc spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Powyższe oznacza, że wg stanu rzeczy istniejącego w chwili otwarcia spadku ocenia się, kto jest w konkretnym przypadku spadkobiercą, kto jest uprawniony do zachowku i co należy do spadku. Stosunek rodzinny, będący podstawą powołania do dziedziczenia, musi w chwili otwarcia spadku istnieć, zaś spadkobierca będący osobą fizyczną musi - co do zasady - w chwili otwarcia spadku żyć.

Dalej należy wskazać, że zgodnie z art. 931 § 1 kc, w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

Sąd ustalił, że synowie spadkodawcy P. P. (1) oraz R. P., jak również ich dalsi zstępni, odrzucili spadek po S. P. (2).

Zgodnie z art. 1020 kc, spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Uznać zatem należy, że zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego w zakresie dziedziczenia dalszych krewnych spadkodawcy (według stanu prawnego na dzień 13 marca 2016 r.).

Zgodnie z art. 933 § 1 kc, udział spadkowy małżonka, który dziedziczy w zbiegu z rodzicami, rodzeństwem i zstępnymi rodzeństwa spadkodawcy wynosi połowę spadku. Natomiast, stosownie do art. 932 § 5 kc, jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnym, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnym spadkodawcy. Jak wynika z treści art. 931 § 2 kpc, jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnym.

Jak wskazano powyżej, Sąd ustalił, że rodzice spadkodawcy nie dożyli otwarcia spadku. Przed śmiercią spadkodawcy zmarł również jego brat M. P. (2), którego zstępnym nie ustalono w toku postępowania. Brat spadkodawcy W. P. (1) i jego zstępnym oraz siostra spadkodawcy A. Z. i jej zstępnym odrzucili spadek po S. P. (2). Spadek ten odrzucili również zstępnym brata spadkodawcy H. P.: syn Ł. P. i córka S. P. (1).

Zarówno Z. P. (1), jak i brat spadkodawcy A. P. (2) zostali zawiadomieni o odrzuceniu spadku przez wskazanych krewnym spadkodawcy oraz pouczeni o treści art. 1020 kc oraz art. 932 kc, jak również o treści art. 640 kpc i art. 641 kpc. Pouczenie tej samej treści otrzymała S. P. (1) w związku ze złożonym oświadczeniem o odrzuceniu spadku po bracie ojca wobec faktu, że posiada małoletniego syna A. P. (3).

Żona spadkodawcy Z. P. (1) i brat spadkodawcy A. P. (2) nie złożyli w ustawowym terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku. Nie zostało również złożone tej treści oświadczenie przez przedstawicieli ustawowych małoletniego wnuka brata spadkodawcy A. P. (3). Żadne z nich nie skorzystało z uprawnienia w zakresie odrzucenia przysługującego im spadku w ustawowym terminie tj. sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (art. 1015 § 1 kc).

Uznać zatem należy, że należą oni do kręgu spadkobierców ustawowych S. P. (2) w udziałach: Z. P. (1) w 1/2 części oraz brat spadkodawcy A. P. (2) i syn bratanicy S. A. P. po 1/4 części tj. przy zastosowaniu zasad dziedziczenia wynikających ze wskazanych powyżej przepisów.

Pomimo tego, wbrew przepisom kodeksu cywilnego, Sąd ustalił, że spadek po S. P. (2), nabył na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza w całości syn bratanicy S. A. P..

Podkreślić należy, że zgodnie z art. 1015 § 2 kc, w brzemieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza, a zatem z ograniczeniem odpowiedzialności za długi spadkowe (art. 1012 kc).

Na podstawie art. 520 § 1 kpc Sąd pozostawił wnioskodawcę i uczestników postępowania przy poniesionych kosztach postępowania związanych z ich udziałem w sprawie.

Jednocześnie Sąd w pkt II postanowienia nakazał ściągnąć od wnioskodawcy (...) Bank (...) S.A. w K. kwotę 1066,66 zł tytułem uzupełnienia kosztów ogłoszenia w prasie o toczącym się postępowaniu, poniesionych tymczasowo z sum budżetowych.

Zgodnie z art. 520 § 1 kpc, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Stosownie do § 2 cyt. artykułu, jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. § 3 art. 520 kpc stanowi, że jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumienne lub oczywiście niewłaściwie.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w postępowaniu nieprocesowym jest zasada ich ponoszenia przez każdego uczestnika. Jeśli więc sąd w konkretnej sprawie uzna, że powinno być inaczej, musi się kierować przesłankami

wskazanymi w art. 520 § 2 i 3 kpc i swoje rozstrzygnięcie w tym przedmiocie uzasadnić (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie I CZ 1/12). W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, że odstępstwa od zasady z art. 520 § 1 kpc, zawiera § 2 i 3 tego artykułu. Z przepisów tych wynika, że jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania albo ich interesy są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości, a jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Analogiczny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w postanowieniu z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie II CZ 159/11. W postanowieniu z dnia 26 stycznia 2011 r. w sprawie IV CZ 101/10 Sąd Najwyższy podkreślił, że w postępowaniu nieprocesowym w zasadzie nie ma podstaw do domagania się przez uczestnika, który poniósł określone koszty, zwrotu ich od pozostałych uczestników. Wskazać również należy, że w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie I CZ 148/12 Sąd Najwyższy wskazał, że sprzeczność interesów pomiędzy uczestnikami w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 kpc występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw.

Pojęcie kosztów postępowania precyzuje art. 98 § 2 i 3 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, zgodnie z którym, do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

W ocenie Sądu, należności dochodzone przez wnioskodawcę tj. 22,00 zł opłaty za odpis skrócony aktu stanu cywilnego, nie stanowią kosztów postępowania, w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Nie mieszczą się bowiem w kategorii wydatków w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Niewątpliwie, koszty te zostały poniesione przez wnioskodawcę przed złożeniem wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, brak jest jednakże – zdaniem Sądu – podstaw aby zaliczyć je do kosztów postępowania w rozumieniu art. 98 kpc podlegających zwrotowi.

Tym niemniej, w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie, brak jest – co do zasady - okoliczności uzasadniających uwzględnienie wniosku (...) Bank (...) S.A. w K. w zakresie żądania obciążenia uczestników postępowania poniesionymi przez wnioskodawcę kosztami postępowania, a zatem w sprawie mają zastosowanie przepisy art. 520 § 1 kpc. Okoliczność, że uczestnicy postępowania nie zajęli stanowiska w sprawie, bądź wskazywali na skuteczne odrzucenie spadku po S. P. (2) nie może prowadzić do uznania, że w sprawie zachodzi sprzeczność interesów pomiędzy uczestnikami w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 kpc.

Sąd obciążył ponadto wnioskodawcę (...) Bank (...) S.A. w K. kosztami ogłoszenia w prasie o toczącym się postępowaniu stosownie do art. 83 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym, w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w pkt II i III postanowienia.